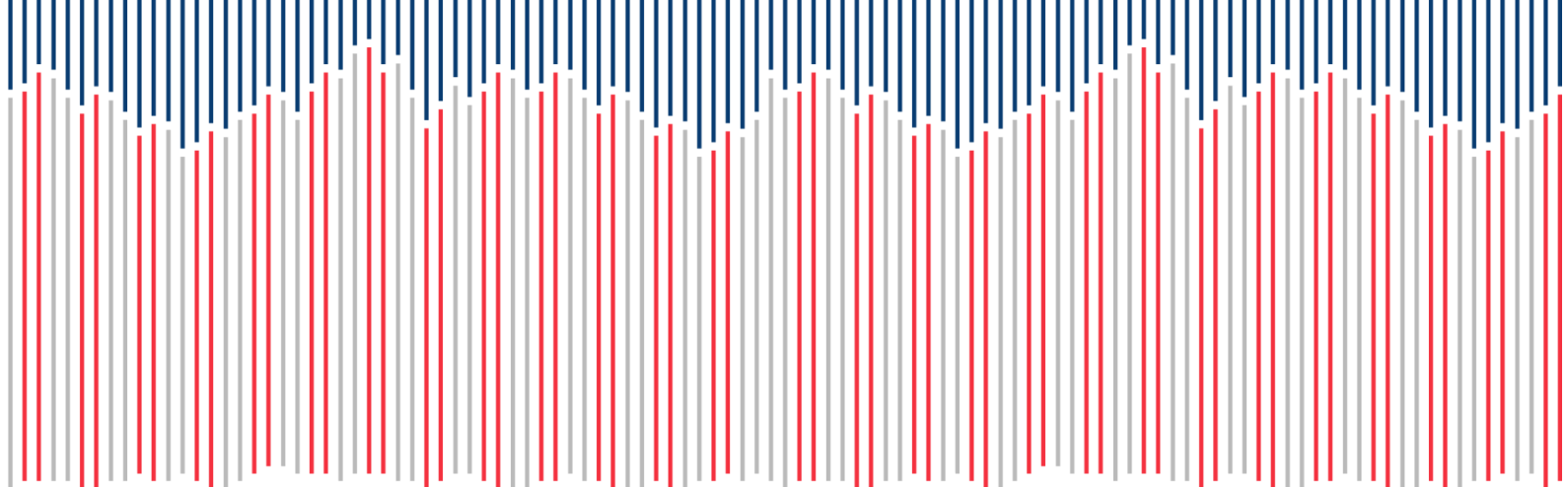

Společenská připravenost

Posilování připravenosti Čechů na
mimořádné události

České priority – Květen 2025

S podporou

Strohmy.

Být adekvátně připraven na vážné hrozby vyžaduje aplikaci whole-of-government a whole-of-society přístupů. Tyto často opakované pojmy v praxi znamenají schopnost rozvíjet a využívat ve společném a koordinovaném duchu všechny potřebné nástroje a zdroje napříč různými oblastmi, a zároveň zapojovat soukromý sektor, organizace občanské společnosti a samotné občany.

Sauli Niinistö

Bývalý finský prezident a speciální poradce předsedkyně Evropské komise

Úvod

Připravenost je pojmem, se kterým se ve veřejném diskurzu v posledních letech setkáváme čím dál častěji – především v souvislosti se zintenzivněním války na Ukrajině a rapidním nástupem pokročilé umělé inteligence. Nejen v České republice dlouhodobě vládne přesvědčení, že stát je tím, kdo má zajistit připravenost země na mimořádné události. V současné nevyzpytatelné době se ukazuje, že stát sám o sobě nedokáže efektivně čelit různým hrozbám bez výrazného zapojení jednotlivců a celé společnosti. Právě posilování společenské připravenosti, případně schopnost se adaptovat na nové reality, se dostává do popředí.

Připravenost je také jedním z nejdůležitějších témat nové Evropské komise. Bývalý finský prezident Sauli Niinistö ve spolupráci s evropskými institucemi na podzim minulého roku vypracoval rozsáhlou zprávu právě na toto téma – [Safer together: A path towards a fully prepared Union](#). Z toho vyplývá, že klíčem k zajištění bezpečnosti a efektivní reakci na různé, více či méně předvídatelné krize budoucnosti, je připravenost společnosti a jednotlivců. Ta musí doplňovat preventivní opatření a přípravy státních složek. Zpráva mimojiné čerpá také ze speciálního měření Eurobarometru [Disaster risk awareness and preparedness of the EU population](#). Jedním z výsledkových výstupů měření je, že ačkoli mají Češi velkou důvěru ve složky IZS (91 %), a to i v porovnání s dalšími zeměmi EU, pouze 20 % z nich cítí, že je veřejné instituce podporují v přípravě nebo tréninku na krizi. Na zprávu [Safer together](#) navazuje nová strategie [EU Preparedness Union](#), která byla schválena v březnu 2025, která řadu z doporučení formalizuje.

S připraveností na evropské úrovni pak souvisí i intenzivně diskutovaná [Draghiho zpráva o konkurenceschopnosti Unie](#). Ačkoli se může zdát, že je téma od připravenosti vzdálené, věnuje se tématům, jako je průmyslová a produkční základna EU nebo dodavatelským řetězcům. Pokud v případě zásadní krize nebude Evropská unie (respektive její členské státy) soběstačná ve výrobě základních produktů (potraviny, léčiva, apod.), nelze vyloučit, že nastalá krize bude hůře zvládnutelná a významně zasáhne ekonomiky členských států EU.

Stále platí, že stát je nejdůležitějším aktérem v oblasti připravenosti na krizi a hrozby. Jeho schopnost se kvalitně na krizi připravovat a inovovat se však zásadně liší v závislosti na dané krizi. Například podle [výroční zprávy NKÚ](#) za rok 2023 se státní aparát nedokázal poučit z pandemie COVIDu-19 či války na Ukrajině a nových efektivních opatření pro posílení krizové připravenosti a minimalizaci škod zavedl jen velmi málo. Naopak reakce na povodně na podzim 2024 je hodnocena velmi pozitivně. Jako příklad lze uvést, že Česká republika v roce 2024 čerpala z evropského programu REACT-EU přibližně [28 miliard korun](#), které byly

využity převážně na nákup či modernizaci techniky a vozového parku zejména ve zdravotnictví. To samo o sobě není negativní, nicméně vyvstává otázka, zda v systému neexistují jiné problémy a zranitelnosti, které zůstávají opomíjeny ve prospěch již zavedené praxe pořizování techniky.

V České republice se připravenosti na krize věnuje více státních organizací, ale míra koordinace mezi nimi je slabá. Na rozdíl například od Finska, kde existuje na Úřadu vlády [jednotka](#) zodpovědná za koordinaci práce na státní a společenské připravenosti v jednotlivých resortech a agendách. Jak jsme popsali v naší předcházející studii [Připravenost](#) (České priority, 2024), která se zabývala především teoretickými východisky a prvky institucionální přípravy na tzv. *černé labutě*, Česko podobný útvar zatím postrádá.

Jednou z manifestací nedostatku koordinace při zvyšování připravenosti země jsou rozdílné strategické dokumenty – neexistuje jednotná strategie přípravy na krize, ale agendy si dělí více státních institucí. Z různých perspektiv se na problematiku dívá například [Koncepce ochrany obyvatelstva](#) (HZS ČR, MV ČR) a [Koncepce POKOS](#) (SOPS, MO ČR), což vede k nutnému vzájemnému překryvu. Důraz na připravenost společnosti byl ve strategických dokumentech a zejména v praktických opatřeních dosud spíše okrajový, jak ostatně přiznává i Koncepce POKOS. Ta si však klade za cíl tuto skutečnost změnit.

V naší studii [Připravenost](#) navrhujeme ustavení koordinačního orgánu v rámci aparátu Úřadu vlády ČR. Podobný návrh vzešel také ze studie [Spolu silnější](#) v roce 2020, a popisujeme, které agendy by tato jednotka měla řešit – kromě koordinace a konsolidace resortních přípravných plánů například také praktické využívání strategického foresightu za účelem prevence a včasného odhalování budoucích výzev. Meziresortní koordinační jednotka na Úřadu vlády je jedním z cílů zmiňovaných také v [Konceptu přípravy státu k obraně státu \(POKOS\)](#) zveřejněné v lednu 2025 (MO ČR, 2025).

Zatímco v předcházející publikaci [Připravenost](#) jsme se zaměřili především na institucionální připravenost, v této studii se věnujeme inspirativním zahraničním intervencím, které obvykle představují kombinaci státních opatření a aktivit různých společenských aktérů – komerčních firem, nevládních organizací a dalších. Tyto příklady ukazují, jakým způsobem mohou nestátní subjekty přispívat k posilování celkové připravenosti společnosti.

Cíl studie

Tato studie si klade za cíl popsat a doporučit konkrétní opatření pro zvýšení **společenské připravenosti** na mimořádné události různého typu, které jsme podrobněji popsali a analyzovali v předchozí studii [Připravenost](#) (České priority, 2024).

Důraz je kladen na úspěšné zahraniční intervence, které mnohdy vycházejí z impulzu státních institucí, ale umožňují významnou míru participace občanů a soukromého či nevládního sektoru.

I. Společenská připravenost

V kontextu rostoucího spektra rizik, od přírodních katastrof, přes pandemie, až po kybernetické útoky a geopolitické krize, se do popředí odborné i politické debaty dostává koncept **společenské připravenosti** a s ním úzce spojený **whole-of-society přístup**. Tyto pojmy odrážejí posun od úzce vymezené reakce na konkrétní mimořádné události ke flexibilnějšímu přístupu, který posiluje schopnost společnosti jako celku čelit krizovým situacím.

Společenská připravenost označuje schopnost širokého spektra aktérů, od státních institucí až po občany, předvídat, efektivně reagovat na a zotavovat se z krizových situací. Nejde tedy pouze o aktivity integrovaného záchranného systému v době krize či aktivaci ozbrojených sil, ale o celkovou úroveň vědomí, spolupráce, důvěry a schopnosti koordinovaně reagovat napříč společností.

Schopnost společnosti jednat je závislá na několika klíčových faktorech:

- **Míře informovanosti a vzdělávání obyvatelstva** o rizicích a postupech v krizových situacích,
- **dostupnosti nástrojů a struktur pro zapojení různých aktérů** – např. dobrovolnické a nevládní organizace, samosprávy, média, ...,
- **míře důvěry a spolupráce** mezi veřejnými institucemi a občany.

Již zmíněný whole-of-society přístup pak je postupem, jak společenskou připravenost posilovat. Vychází z předpokladu, že žádná jednotlivá instituce **nemůže sama efektivně zvládnout komplexní krize současnosti** – ať už jde o rozsáhlý výpadek proudu, pandemii nebo hybridní útoky. Celospolečenský přístup proto klade důraz na předem nastavené mechanismy spolupráce a na budování kapacit napříč sektory. Mezi jeho klíčové prvky patří, že:

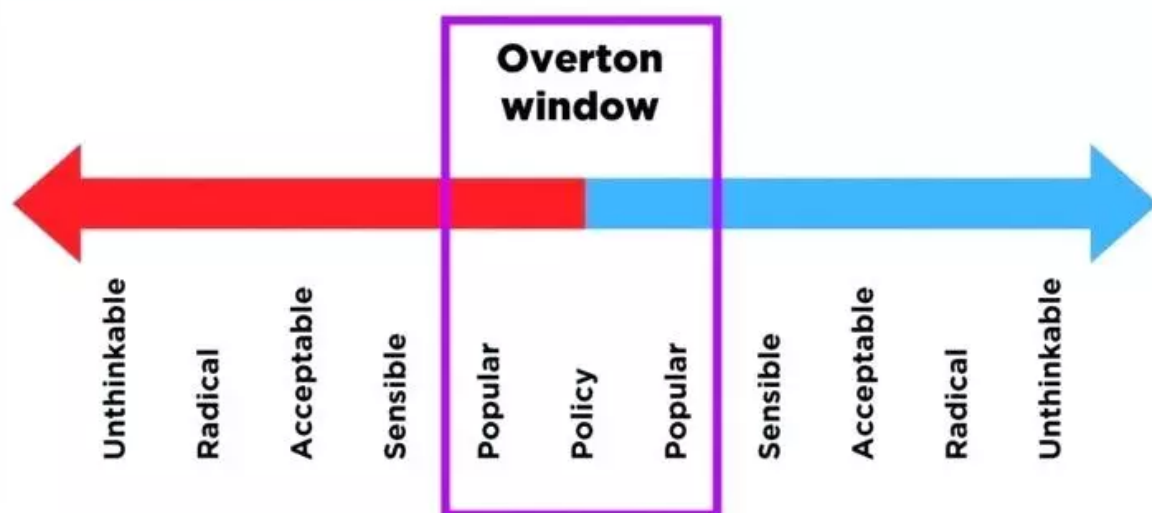
- Pracuje se **všemi relevantními částmi společnosti** – veřejným sektorem, firmami, neziskovými organizacemi, akademickou sférou, médii i jednotlivými občany,
- je postaven na principu **sdílené odpovědnosti a aktivní participace**, klíčové je měnit přístup společnosti státní sféry z reaktivního na proaktivní,
- usiluje o **koordinaci a propojení** místo izolovaného fungování jednotlivých aktérů, kteří sice mohou mít největší kapacity čelit mimořádné události, ale nejsou vybaveni k řešení některých jejich dopadů a souběžných událostí.

Whole-of-society přístup je součástí širšího konceptu resilience, tak jak jej rozvíjí například OECD, EU, NATO a nebo OSN. Odolnost se v tomto kontextu chápe jako schopnost systému (společnosti, komunity, regionu) vstřebat otřes, přizpůsobit se a pokračovat ve fungování. Společenská připravenost je pak jedním z klíčových pilířů této odolnosti.

Včasná identifikace hrozeb - Podceňovaná součást připravenosti

Nepředvídatelnost prostředí vede k vzestupu nových metod, které jsou určené k posílení schopnosti mimořádné události včasné identifikovat, zvýšit míru připravenosti a flexibility zavedených systémů. Například metody strategického foresightu se stávají [mainstreamovějšími](#), jejich aplikace a institucionalizace je součástí [nových evropských strategií](#). [Strategický foresight](#) je souborem metod zaměřených na identifikaci dlouhodobých trendů a možných budoucích vývojových scénářů s cílem zlepšit rozhodování v nejistých podmínkách.

Včasné odhalení trendů a analýza možných scénářů budoucího vývoje jsou zásadní pro státní složky, které mohou následně vytvářet robustnější reakční plány ve spolupráci s nestátními partnery. Zpráva [Safer together](#) přímo zmiňuje nutnou změnu přemýšlení v otázkách připravenosti. Jedním z prvků této změny je především přístup společnosti k představitelným hrozbám. Foresightové projekty na státní úrovni, které jsou transparentně sdíleny s veřejností, tak mohou rozšiřovat tzv. **Overtonovo okno**, což může předcházet panice a chaosu v případě, že se vyskytne mimořádná událost, která by v současnosti byla považována za méně pravděpodobnou.

V České republice nejsou ve státních procesech zakotveny metody strategického foresightu, schopnost analyzovat celé spektrum potenciálních hrozeb je tak omezená. Bezpečnostní složky se v ČR s různou intenzitou připravují na přibližně 21 typových scénářů, mezi kterými jsou například povodně, blackout nebo pandemie. Pokud však dojde k výskytu jiných typů událostí a nebo budou mít předpokládané události odlišný průběh a jiné parametry, efektivita reakce bude snížena.

Kromě metod strategického foresightu existují také metody jako je **Decision-Making Under Deep Uncertainty, DMDU**, která se využívá v situacích, kdy panuje velká nejistota jak ohledně pravděpodobnosti možných výsledků, tak ohledně počtu scénářů, které mohou nastat. Její aplikace v oblasti připravenosti by mohla zvýšit flexibilitu systému a strategické nastavení jak státních, tak i nestátních procesů. Tento přístup je cenný i při posuzování intervencí zaměřených na společenskou připravenost – důležité je, aby vybraná opatření obstála napříč různými scénáři a nebyla navázaná pouze na několik vybraných a „očekávaných“ variant vývoje.

DMDU předpokládá, že:

- **Budoucnost je nepředvídatelná** – nejsou dostupné spolehlivé pravděpodobnostní intervaly.
- **Modely jsou nekompletní nebo nepřesné** – různé modely mohou vést k odlišným výsledkům.
- **Hodnoty a preference aktérů se mohou v průběhu času měnit.**

U DMDU je klíčový důraz na **robustnost přijímaných opatření/strategií**. Přijímány by měly být ty, které budou plnit stanovený cíl v co největší škále možných identifikovaných budoucích scénářů. V zahraničí se pak DMDU, s prvky strategického foresightu, využilo například při plánování dopravní infrastruktury ve Švédsku ([KTH, 2024](#)) a nebo energetické sítě v USA ([RAND](#)) .

Nová evropská strategie EU Preparedness Union ([Evropská komise, 2025](#)) počítá s posilováním anticipativních kapacit členských států, tento report na jejich důležitost explicitně upozorňuje, protože v českém kontextu je tato perspektiva podreprezentována. Pro srovnání – na podzim 2024 Malta dokončila své zapojení do projektu [OECD LIMInal](#), v rámci kterého byly na vybraných ministerstvech vytrénovány nové foresightové jednotky. I další menší státy, jako je například Litva, se strategickým foresightem pracují, za zmínku stojí například strategie [Lithuania 2050](#), která vznikla v roce 2022.

Vzhledem k narůstající nejistotě by právě **robustnost** měla být jedním z hlavních kritérií výběru politik a opatření v oblasti společenské připravenosti. Nejde o maximalizaci počtu

implementovaných intervencí převzatých ze zahraničí, ale o jejich strategickou kvalitu a odolnost v čase a měnících se podmínkách.

Zjednodušený příklad využití postupu DMDU

Národní strategie energetické bezpečnosti

- Neznámý vývoj v geopolitice (např. obchodní konflikty, války, sankce).
- Nepředvídatelné klimatické dopady (extrémní počasí, změny v produkci OZE).
- Dynamická poptávka po energii (elektromobilita, digitalizace, průmyslové změny).

Krok 1: Definování možných scénářů

- Scénář A (stabilní svět) – Přístup k levným fosilním palivům, mírná klimatická změna, stálý růst ekonomiky.
- Scénář B (krizový svět) – Prudké klimatické změny, narušení dodávek energie kvůli geopolitice, nutnost rychlé dekarbonizace.
- Další scénáře.

Krok 2: Identifikace možných strategií pro stát

- Masivní investice do jádra a plynu – Stabilní, ale velmi nákladné a těžko adaptabilní.
- Rozvoj flexibilní energetické sítě (OZE + baterie + vodík) – Vyžaduje inovace a nové technologie.
- Diverzifikace importů energie – Zvyšuje bezpečnost, ale neumožňuje kontrolu nad cenami.

Krok 3: Testování robustnosti strategií

- **Robustní přístup** – Otestujeme, které strategie fungují napříč různými scénáři. Například důraz na flexibilní síť (OZE + baterie) vychází jako robustní, protože nabízí adaptabilitu ve většině budoucností.
- **Adaptivní přístup** – Stát může začít hybridním modelem, kde si ponechá určité jádro a plyn jako zálohu, ale zároveň postupně buduje flexibilní obnovitelné zdroje a bateriová úložiště.

Krok 4: Postupná implementace a adaptace

- Krátkodobá opatření – Investice do přenosové soustavy, diverzifikace dodávek, testovací projekty na vodíkové technologie.
- Dlouhodobá opatření – Masivní škálování flexibilních zdrojů, investice do nových technologií jako fúzní reaktory (pokud se ukáží jako životaschopné).

Krok 5: Průběžná adaptace politiky

- V závislosti na tom, jak se situace bude vyvíjet (např. zda technologie pokročí, nebo geopolitické krize zesílí), stát může urychlit nebo zpomalit různé části své strategie.

Inspirace ze zahraničí

Posilování společenské připravenosti je aktuálně intenzivně diskutováno mnoha státy po celém světě – i z toho důvodu v této oblasti existuje řada inspirativních opatření ze zahraničí, které se ukazují jako efektivní. Minimálně jejich vybrané prvky by bylo možné aplikovat i v českém kontextu. Je však nezbytné zmínit, že mnoho intervencí v této oblasti silně souvisí s **kulturním nastavením společnosti. Jejich zavádění a změna přístupu v oblasti připravenosti pravděpodobně potrvá delší dobu – rychlá a efektivní řešení jsou spíše výjimkou.**

Rozsáhlé intervence s ambicí posílit společenskou připravenost se v různém pojetí diskutují i v ČR, případně již dochází k jejich zavádění (např. vzdělávání o obraně jako součást RVP). Další intervence jsou pak v obecnější rovině obsažena v nové [strategii EU Preparedness Union Strategy \(Evropská komise, 2025\)](#), v následujících letech bude pravděpodobně docházet ke zvýšení tlaku na jejich implementaci.

Cílem této kapitoly není zmapovat všechna vhodná opatření a zhodnotit jejich efektivitu, ale prezentovat výběr nejnadějnějších a nejužitečnějších opatření, která byla identifikována s ohledem na:

1. Současný český kontext,
2. možná nadcházející rizika identifikovaná např. v předchozích studiích [Připravenost](#) (2024) a [Megatrendy](#) (2021),
3. dosavadní poznatky o účinnosti těchto opatření.

V medailoncích jednotlivých vybraných opatření odkazujeme na samotné zahraniční projekty, ze kterých jsme čerpali inspiraci. **Popisovaná opatření dělíme do čtyř oblastí:**

- I. Informační odolnost,**
- II. povědomí, soběstačnost a resilience**
- III. sektorové propojování,**
- IV. příprava na budoucnost.**

Každá z těchto oblastí nabízí kontext i konkrétní příklady zahraničních opatření na posilování připravenosti, které by bylo možné adaptovat pro české prostředí.

I. Informační odolnost

Informační prostor se v posledních letech stal klíčovou doménou, válčištěm, ve kterém se bojuje o kulturní a hodnotové zakotvení společnosti. Různé zájmové skupiny, ať už jde o státy, korporace nebo nejrůznější typy organizací, v informačním prostoru aktivně působí. Nastavení západního světa umožnilo demokratizaci přístupu k internetu, což má řadu benefitů, ale současně přináší nové výzvy. Nejdůležitějšími z nich je obrovské množství často protichůdných informací, které se na občany státu hrnou, a systematické dezinformační kampaně usilující o destabilizaci států, posilování konkrétních ideologických směrů a nebo ovlivňování volebních preferencí. Aby bylo možné těmto tlakům čelit, je třeba **posilovat informační odolnost jednotlivců i mediálního prostoru**.

Informační odolnost mimo jiné znamená schopnost kriticky zhodnocovat dostupné informace či rozeznat a nepodléhat vlivu dezinformačních kampaní. Ovlivňuje ji mnoho faktorů, mezi které patří např. **důvěra** v instituce a média, která je mj. často podmíněna spokojeností s politickým vývojem či možností participovat na veřejněpolitických rozhodnutích, a **socioekonomický status** (životní úroveň, vzdělání, věk aj.) ([Chen & Mustafa, 2022](#); [Estrela et al., 2023](#)).

Kvalitní a propracovaná výuka digitální, mediální či informační gramotnosti je zásadním prvkem posilování informační odolnosti. Tento typ vzdělávání je již součástí řady vzdělávacích systémů, ale státy jako Estonsko nebo Finsko vykazují v této oblasti lepší výsledky než ostatní státy.

Rank (1-41)	Country	Score (100-0)	Clusters (1-5)
1	Finland	74	1
2	Denmark	73	1
3	Norway	72	1
4	Estonia	71	1
5	Sweden	71	1
6	Ireland	70	1
7	Switzerland	67	1
8	Netherlands	64	2
9	Iceland	62	2
10	Belgium	61	2
11	Germany	61	2
12	Portugal	60	2
13	United Kingdom	60	2
14	Austria	59	2
15	Czech Republic	58	2

Zdroj: [Media Literacy Index, 2023](#)

Multigramotnost a digitální kompetence ve výuce běžných předmětů

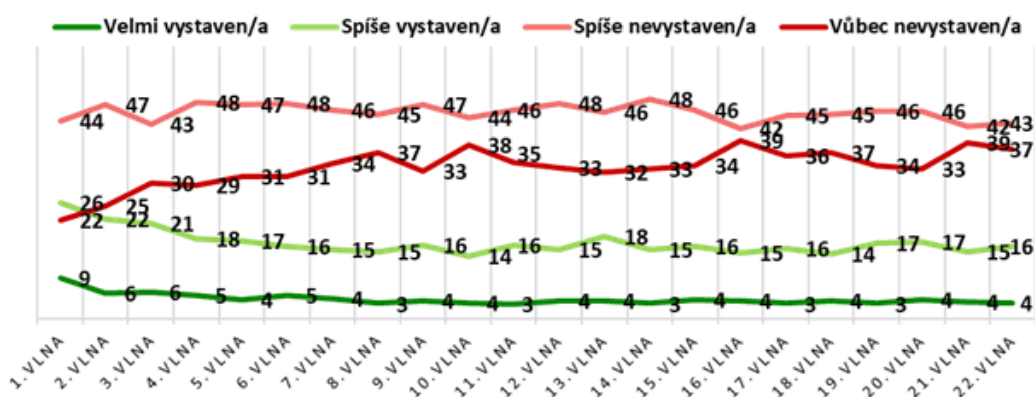
Inspirace např. z Finska, Estonska

Ve [Finsku](#) je multigramotnost (informační, mediální gramotnost aj.) od roku 2016 integrována do výuky napříč všemi předměty, přičemž je důraz kladen na rozvoj digitálních kompetencí a kritického myšlení žáků, ale také odpovědné a bezpečné využívání informačních a komunikačních technologií (např. správa osobních informací, výzkumná a tvůrčí práce a nebo interakce v digitálním prostředí). Za rozvoj multigramotnosti jsou přímo zodpovědní všichni třídní i předmětoví učitelé. Digitální kompetence jsou pak také základem plně digitalizovaného a personalizovaného [estonského](#) vzdělávacího systému, kde se děti již od útlého věku učí programování, 3D modelování i jiné aktivity s pokročilými technologiemi.

Tento průřezový přístup vede k dosahování lepších výsledků než separátní výuka informační gramotnosti a digitálních technologií. Výsledkem je, že se Finsko pravidelně umísťuje na první příčce indexu mediální gramotnosti, Estonsko naposledy obsadilo čtvrté místo ([Media Literacy Index](#), 2023). Obě země se rovněž umísťují na předních příčkách úrovně čtenářské gramotnosti ([PISA](#)). Kvalitní vzdělávání vede také k omezení vlivu konspirací a na ně navázaných dezinformací, po kterých v kriticky přemýšlející populaci není poptávka.

Úspěšnými opatřeními pro zvyšování informační odolnosti jsou také mediálně-vzdělávací přístupy – například princip **gamifikace**. Způsob intervence a měření výsledků, ani charakteristiky zkoumaných osob (věk, pohlaví a úroveň rozvoje země) nemají na výsledky intervencí vliv ([Lu, Hu, Bao, Wang, Bi & Ju, 2024](#)). Na národní úrovni je tedy vhodné podporovat vývoj i distribuci herních vzdělávacích nástrojů a dalších kreativních způsobů pro vzdělávání všech věkových kategorií občanů.

Podle [STEM](#) aktivně sdílí dezinformace a konspirační teorie zhruba 10 % Čechů. Důvěra v konkrétní dezinformace se ale podle průzkumu CEDMO Trends ([2023-2025](#)) pohybuje mezi 11 a 58 procenty v závislosti na povaze dezinformace ([CEDMO, 2024](#)). Míru důvěry v dezinformace významně ovlivňuje **frekvence**, s jakou se s nimi lidé setkávají. Právě ta v posledním desetiletí výrazně vzrostla, zejména kvůli sociálním sítím ([Broda & Strömbäck, 2024](#)). Následující graf představuje vnímané vystavení dezinformacím podle longitudinálního výzkumu.

Zdroj: [CEDMO Trends, 2025](#)

Včasná detekce jejich šíření může pomoci kultivovat mediální prostor, a zamezit tak propagaci ideologických směrů nekompatibilních s demokratickým zřízením, a nebo přímo dezinformačních narativů narušující zdravé fungování společnosti. Touto činností se v ČR zabývá mimo jiné MV ČR – například prostřednictvím Krizového informačního týmu ([KRIT](#)) a nebo Centra proti hybridním hrozbám ([CHH](#)), které v roce 2022 vypracovalo [Analýzu připravenosti ČR čelit závažné dezinformační vlně](#). Ta konstatuje, že Česká republika v současnosti postrádá koncepční, organizační, personální, procesní, právní i jiné nástroje a kapacity, které by byly účinné v reakci na potenciální útok proti ČR prostřednictvím úmyslně vyvolané nebo spontánně vzniklé závažné dezinformační vlny. Chybí taktéž podpora celospolečenského přístupu skrze podporu mediální gramotnosti a nezávislých fact-checkerů či pluralitního mediálního prostředí.

S ohledem na to by vlády měly vyvinout značné a koordinované úsilí ve vymáhání odpovědnosti vlastníků sítí, které šíření falešného obsahu umožňují (například prostřednictvím posílení [Digital Services Act Package](#), tedy prosazení odkrytí algoritmů, důraznějšího mazání falešných zpráv a profilů aj.) a důsledně šířitele postihovat ([Evropská komise, 2022](#); [Niinistö, 2024](#)).

Pro efektivní boj proti dezinformacím by mohlo být užitečné širší využívání včasné detekce a systematického odhalování informačních hrozeb napříč online prostředím, a to nejen v krizových obdobích, ale i za účelem ochrany veřejného prostoru obecně. ČR by mohla využít pokročilé systémy umělé inteligence, které dokáží s velkou přesností a v krátkém čase detekovat šířící se narativy i jejich původce. Využití těchto nástrojů s sebou nese i rizika, například právě fakt, že identifikace původců dezinformací není vždy dokonale spolehlivá. Proto je nutné budovat dostatečné kapacity a expertizu k efektivnímu potírání skutečně závažných dezinformací. Dosavadní pokusy o zavedení takových opatření se v ČR setkaly s nevolí veřejnosti a nebo nebyly vhodně využívány.

Součástí řešení je také fungující strategická komunikace státu, který dokáže konkrétní akce státu efektivně vysvětlit veřejnosti a současně bojovat proti škodlivým narativům, který se již šíří veřejným prostorem. Takový ucelený systém v ČR na rozdíl o řady jiných států chybí. Určitým pokusem byla spolupráce Ministerstva zdravotnictví s českou společností Semantic Visions během pandemie COVID-19, která ovšem trvala pouhé 4 měsíce, protože podle společnosti vláda neaplikovala výstupy analýz do praxe (iROZHLAS.cz).

AI tracking dezinformačních kampaní

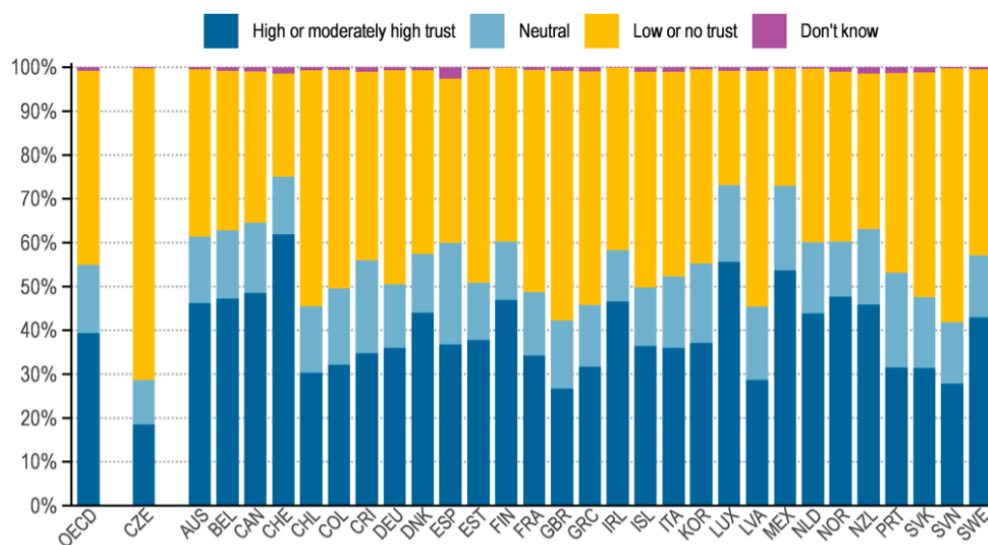
Inspirace např. z VB, Ukrajiny

Státy mohou využívat umělou inteligenci k monitorování a analýze dezinformací a dezinformačních kampaní prostřednictvím pokročilých technologických nástrojů a technik. Umělá inteligence umožňuje automatizované sledování obrovského množství dat na sociálních médiích a dalších online platformách, identifikaci vzorců šíření dezinformací a odhalování manipulativních taktik. Příkladem takového nástroje je vedle [Semantic Visions](#) platforma [LetsData](#), která využívá umělou inteligenci k detekci probíhajících či začínajících škodlivých informačních operací, a umožňuje jim předcházet či omezit jejich dosah.

Nelze nicméně spoléhat pouze na vzdělávací metody a technologické inovace. Klíčové je také **posilovat důvěru** občanů v instituce i ve společnost a omezit polarizaci. O tom, jak v policymakingu pracovat s hodnotami jako je důvěra pojednává např. studie [JRC Values and Identities - a policymaker's guide](#). Mezi nástroje zvyšování důvěry patří zapojení kvalitně řízených **participativních a deliberativních procesů** do rozhodování o věcech veřejných a **evidence-informed policymaking**, tedy rozhodování na základě vědeckých poznatků a dat. V obou těchto oblastech, a zároveň v otázce důvěry ve vládu a státní instituce, je ČR nejhůře hodnocena napříč zeměmi OECD ([OECD, 2024](#)).

Figure 1. Trust in national government, 2023

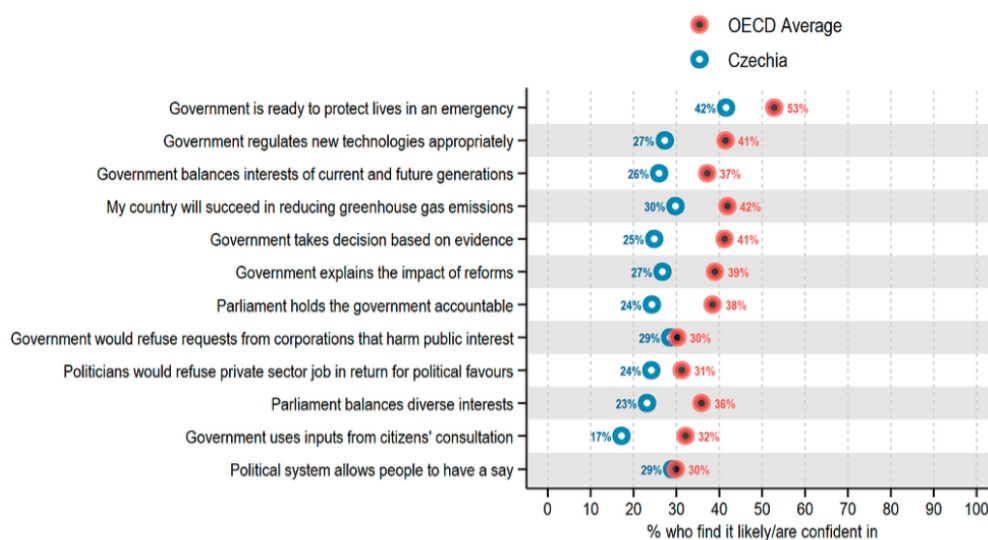
Share of population who indicate different levels of trust in their national government (on a 0-10 scale), 2023

Zdroj: [OECD, 2024](#)

Figure 5. Perceptions of government decision making on complex policy issues

Share of population who are confident in or find a positive action in the respective situation likely, OECD and Czechia, 2023

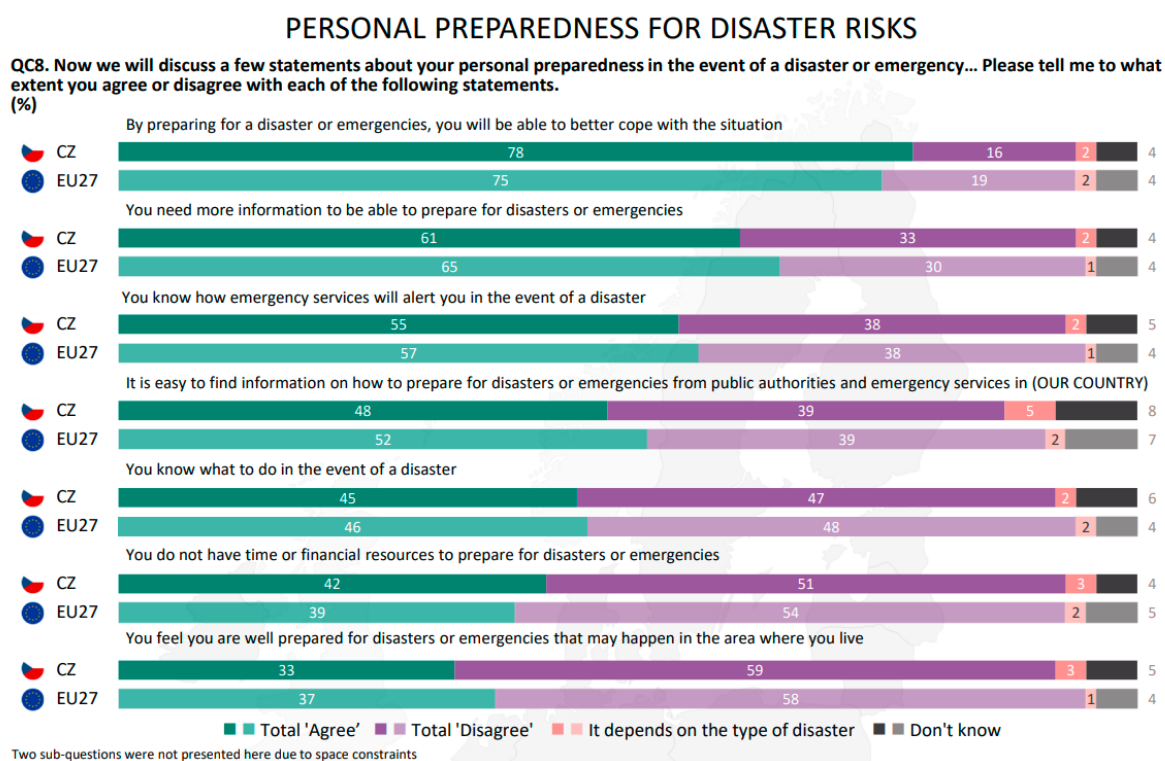

Zdroj: [OECD, 2024](#)

II. Povědomí, soběstačnost, resilience

Informovaní občané v krizové situaci jednají rychleji, efektivněji a nepropadají panice, čímž usnadňují práci záchranným složkám, institucím i sobě navzájem. Pokud lidé vědí, co je může potkat, dokážou se lépe vyrovnat s nejistotou, stresem a tlakem mimořádných událostí ([Niinistö, 2024](#)). Důležité je občany o rizicích a krizích informovat a připravovat je na ně – současně je nutné předkládat **pozitivní vizi**, ukazovat, jak se na tyto výzvy můžeme společně připravit.

Podle speciálního měření [Eurobarometru z podzimu roku 2024](#) se 48 % obyvatel České republiky necítí být dostatečně informováno o rizicích, která by je mohla ovlivnit. Téměř 40 % lidí navíc uvádí, že není snadné tyto informace dohledat, 61 % respondentů by pak uvítalo více podkladů, aby se na rizika a mimořádné události dokázali lépe připravit.

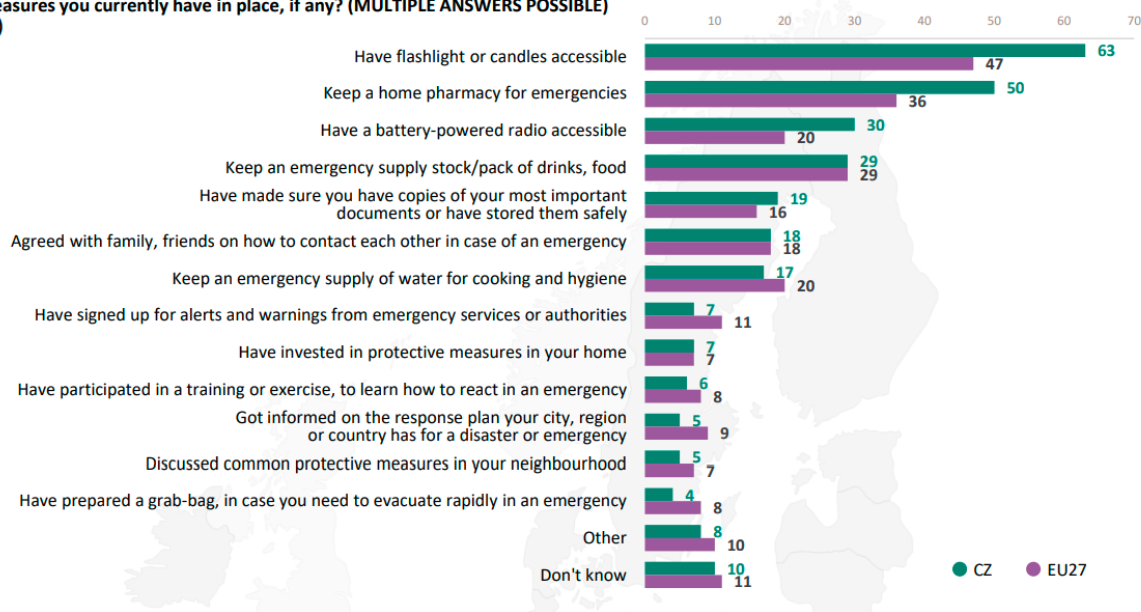

Zdroj: Disaster risk awareness and preparedness of the EU population - Czechia (Eurobarometer, 2024)

At' už se jedná o extrémní počasí, pandemii, rozsáhlý výpadek proudu, kybernetický útok nebo ozbrojený konflikt, občané by měli být schopni jednat samostatně alespoň po dobu, než dorazí pomoc a nebo budou obnoveny klíčové služby. Obvykle je za vhodnou úroveň připravenosti považována situace, kdy jsou občané schopni zajistit své základní potřeby – jídlo, pití, teplo a bezpečí – po dobu alespoň **72 hodin**.

MEASURES UNDERTAKEN TO PREPARE FOR A DISASTER

QC6. Below is a list of things you and your household, can do yourself to be prepared for a disaster or emergency. Please tell me which of these measures you currently have in place, if any? (MULTIPLE ANSWERS POSSIBLE)
(%)

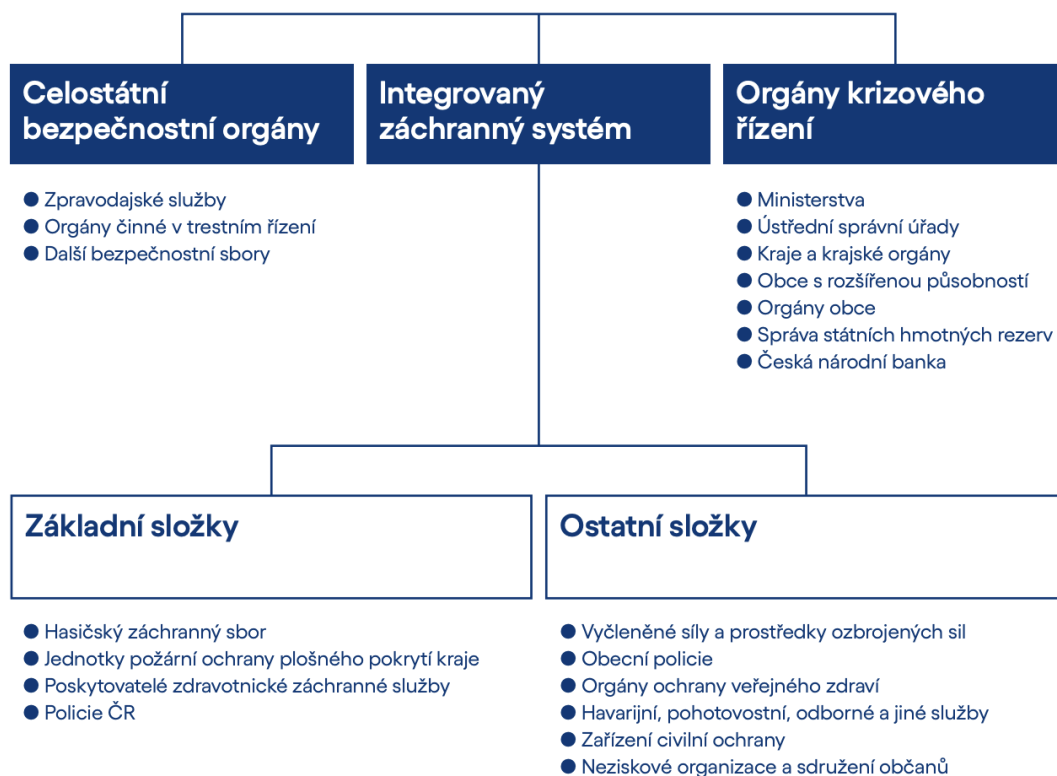
Zdroj: Disaster risk awareness and preparedness of the EU population - Czechia (Eurobarometer, 2024)

Kampaně a příručky pro zvyšování povědomí o rizicích a hrozbách i připravenosti a soběstačnosti domácností

Inspirace např. ze Švédska, Finska, Norska, Dánska, Itálie

Některé státy dostávají k občanům informace prostřednictvím příruček a informačních kampaní. Švédsko distribuuje domácnostem příručku [Om krisen eller kriget kommer](#) (Pokud přijde krize nebo válka), Norsko příručku [Sikker hverdag](#) (Bezpečný každodenní život). Finsko zveřejňuje rady týkající se přípravy na krize na [portálu pro občany](#), Itálie od roku 2021 vzdělává své občany prostřednictvím kampaně [Io Non Rischio](#) (Já neriskuji), Dánská agentura pro krizové řízení posiluje připravenost prostřednictvím kampaně [Tre døgn](#) (Tři dny). Tyto materiály a kampaně připravují na krizové události, mezi kterými v některých případech nechybí ani v ČR téměř tabuizovaná hrozba jaderné války.

V České republice panují obavy, že rozesílání takových příruček by mohlo vyvolat negativní reakci obyvatelstva. Výsledkem je však roztržštěná komunikace o krizovém plánování, která se nachází v různých podobách na různých místech a kterou současně vytváří celá řada státních institucí (např. IZS, HZS, MV ČR, MO ČR, ...), ale i nestátních aktérů (např. ČČK, humanitární organizace, ...).

Zdroj: [Spolu silnější, 2020](#)

Schopnost rapidně a efektivně reagovat na krizové situace pozitivně ovlivňuje implementace **pokročilých komunikačních systémů**, které umožňují rychlé šíření informací občanům a záchranářům během krizí (mmjn. díky využití mobilních aplikací a sociálních médií). **Telekomunikace** je klíčová pro mitigaci okamžitých dopadů katastrof, ale také posiluje společenskou odolnost tím, že občany udržuje informované a zapojené do protikrizových opatření. Nutností zajistit efektivní varování a informování dotčeného obyvatelstva se český stát aktivně zabývá – například v listopadu loňského roku schválil [výstavbu systému Cell broadcast](#), který umožní přesnější cílení při komunikaci varování v případě mimořádných událostí. V komunikaci jsou důležité především následující prvky:

- Distribuce klíčových informací více kanály (SMS, e-mail, sociální média, mobilní aplikace, televize, rádio a sirény),
- geografické cílení (varování na základě polohy),
- jasnost a stručnost obsahující konkrétní pokyny k akci,
- přístupnost (dostupnost i osobám se zdravotním postižením, cizincům apod.),
- pravidelné testování a aktualizace a vzdělávání o aplikacích ([Niinistö, 2024](#)).

Používání pokročilých komunikačních systémů a aplikací

Inspirace např. z Ukrajiny, Belgie, Austrálie, Japonska, USA

Ukrajinská aplikace [Diia](#) slouží jako digitální identita občanů. Byla navržena Ministerstvem digitální transformace Ukrajiny jako „stát ve smartphonu“ a umožňuje Ukrajincům provádět úřední úkony online, což je zvláště důležité v době krize. Ve spolupráci Ministerstva a soukromých vývojářů byla také vyvinuta aplikace [AirAlert](#), která poskytuje uživatelům včasná varování před hrozbami, jako jsou letecké útoky, raketové nebo dělostřelecké ostřelování.

Mezi další úspěšné příklady digitálních systémů a aplikací patří např. belgický systém [BE-Alert](#), americký [Emergency Alert System](#) a [Wireless Emergency Alerts](#), australský [Warning System](#) a japonský [J-Alert](#).

Je vhodné, aby instituce i občané byli alespoň základně připraveni i na méně pravděpodobné scénáře. Příklady takových událostí jsou například okupace a ozbrojený konflikt. Pokud je celkový přístup státu – včetně legislativního rámce – připraven i na nejhorší scénáře, a pokud je zřejmé, že občané jsou v případě útoku připraveni a ochotni čelit agresorovi, snižuje se pravděpodobnost, že k útoku vůbec dojde. Úspěšnost agresora při okupaci totiž do značné míry závisí i na míře odporu civilního obyvatelstva. Pobaltské státy, které se nacházejí v geopoliticky velmi odlišné situaci, proto provedly legislativní úpravy, kde akcentují povinnost občanů nespolupracovat s nelegálně vytvořenými správními orgány, okupační mocí a ozbrojenými jednotkami agresora, a to prostřednictvím pasivního odporu ([Binnendijk & Kepe, 2021](#)).

Manuály občanského odporu

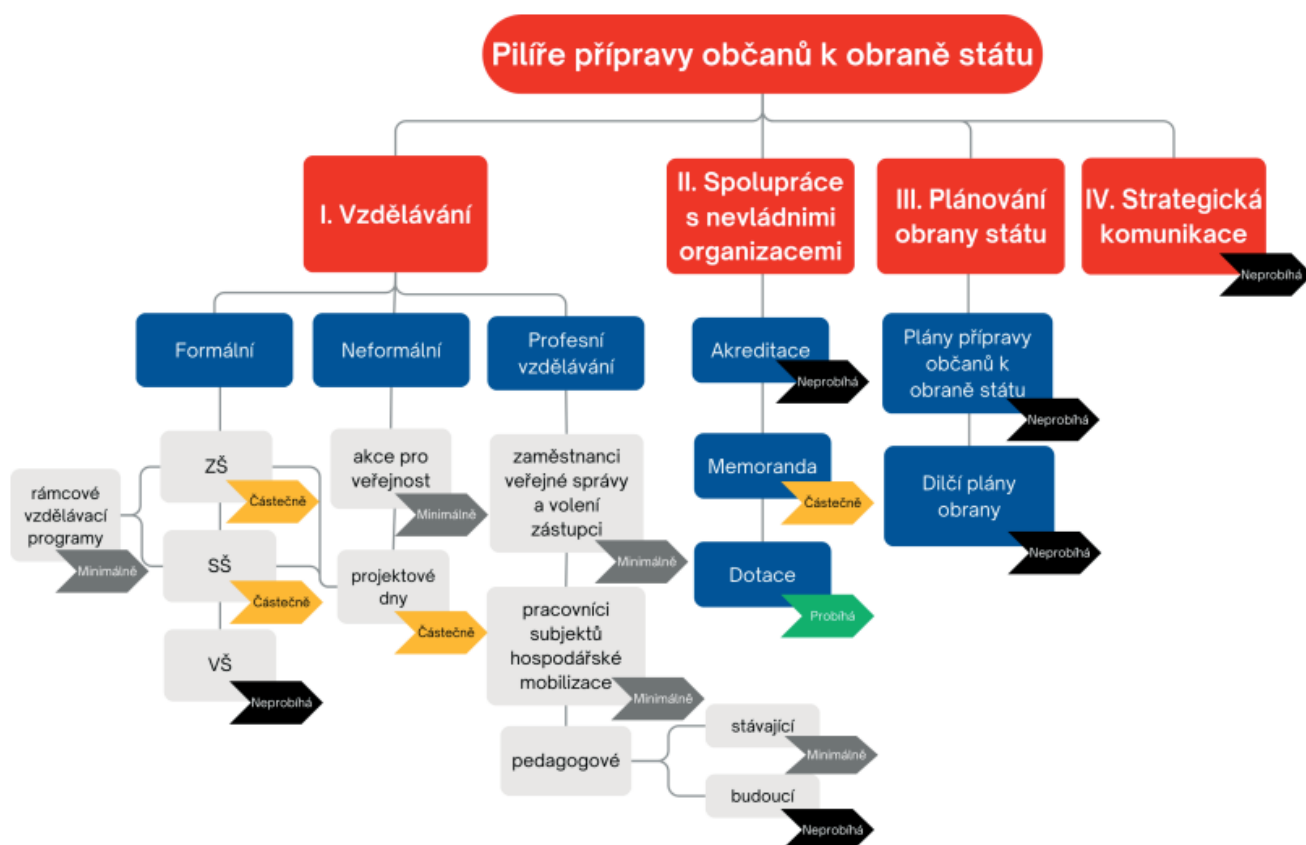
Inspirace např. z Lotyšska, Litvy

[Manuál občanského odporu](#) vydaný litevskou vládou popisuje, jakým způsobem mohou civilisté aktivně jednat v případě okupace (např. vybízí k protestům proti okupantům, informování zahraničních zpravodajských agentur či organizování kybernetických útoků proti informačním systémům agresora). Podobná publikace existuje také v [lotyštině](#). Kromě toho se v pobaltských státech nabízí kurzy a vzdělávací programy zaměřené na přežití a význam obrany státu.

III. Sektorové propojování

Ačkoli je stát zásadním aktérem v oblasti připravenosti a bezpečnosti, pro řešení rozsáhlých krizí je třeba intenzivní spolupráce a zapojení dalších aktérů. Může jít o jednotlivé občany, ale především o **komerční a nevládní sféru**. Například v [Konceptu přípravy občanů k obraně státu](#) (POKOS) zveřejněné v lednu 2025 je jednou z největších identifikovaných výzev limitovaná spolupráce mezi bezpečnostními složkami a nevládními organizacemi či veřejností.

Propojování jednotlivých sektorů a agend je však nezbytné i v rámci státní správy – právě tento krok umožňuje přesnější a efektivnější koordinaci mezi státními a nestátními kapacitami. Výzvou je **roztříštěnost připravenostní agendy jednotlivých resortů a dalších státních organizací**, které se připraveností zabývají, neexistuje totiž koordinační orgán, který by zajistil efektivní a přesné dělení různých aspektů připravenosti mezi MV ČR, MO ČR, a jejich podřízené složky.

Zdroj: [Koncept POKOS](#)

Proces užšího propojování vyžaduje důkladné prověření, testování a rozšiřování stávajících procesů a kapacit, aby všechny zúčastněné strany měly jasnou představu o svých rolích a

očekávání – zejména s ohledem na připravenost na nejzávažnější scénáře mimořádných událostí. V České republice probíhá příprava na krizové situace prostřednictvím typových scénářů, které však ve většině případů popisují pouze postupy a plány státních institucí. Úkoly komerčního a nevládního sektoru, případně nižších organizačních složek státní správy, bývají zpracovány jen okrajově nebo zcela chybí. Příprava i reakční mechanismy napříč všemi relevantními sektory proto nejsou v současnosti dostatečné, zejména v případě nepředvídatelného vývoje nebo nejzávažnějších typů událostí, jako je například ozbrojený konflikt.

Preparedness Unit – koordinace státních i nestátních kapacit

Inspirace např. z Finska

V některých zemích, například ve Finsku ([Preparedness Unit](#)), existují koordinační orgány, které pravidelně určují a vyhodnocují úkoly státní správy v oblasti připravenosti.

Obdobná jednotka by nicméně nemusela sloužit pouze pro koordinaci státních kapacit, ale také těch nestátních, což by pomohlo občanům lépe interpretovat potřeby státu a následně by mohli efektivněji pomáhat s řešením dané mimořádné události.

Zapojování nevládního a komerčního sektoru

Inspirace např. z Estonska, Finska, Velké Británie

V Pobaltí a Skandinávii existují občanské organizace zaměřené na pomoc státu v případě mimořádných událostí, které úzce spolupracují s bezpečnostními institucemi. Jde například o finskou [MPK](#) (Dobrovolná obranná škola), v rámci které dobrovolníci z řad finské veřejnosti získávají praktické dovednosti pro případ krize. Ve Finsku probíhají také tzv. [Kurzy národní obrany](#), v rámci kterých se vybrané špičky ze státního, akademického, nevládního či komerčního sektoru učí o obraně státu a na ni navázaných procesech na strategického úrovní. Dalším příkladem je [Kaitseliit](#) (Estonská liga obrany), tedy polovojenská organizace napojená na struktury estonského ministerstva obrany. V ČR takové organizace zatím chybí, Ministerstvo obrany nicméně usiluje o užší spolupráci s nevládním sektorem, která by časem mohla přerůst do obdobného vztahu, jaký funguje ve Finsku či Estonsku.

Firmy ve Velké Británii a nebo Švédsku mají možnost získat od své vlády označení “obraně přátelská firma”, které mohou využít pro svou externí komunikaci (např. ve VB jde o tzv. [Defence Employer Recognition Scheme](#)). Na Taiwanu pak od roku 2022 působí tzv. [Kuma Academy](#), která je financovaná z filantropických zdrojů, úzce spolupracuje se státními institucemi a zaměřuje se na dovednosti pro civilní obranu a mimořádné události – např. trénink první pomoci a mediální gramotnosti.

Standardním způsobem zapojení občanů do obrany státu jsou pak v českém kontextu **Aktivní zálohy (AZ)**. U těch je ale třeba zmínit, že existuje velký prostor pro zatraktivnění působení v aktivních zálohách, například zvýšením odměn, flexibility tohoto typu služby a nebo atraktivity skrze získávané dovednosti (např. v Estonsku je běžné, že řada vojáků získává pokročilé dovednosti a znalosti týkající se kyberbezpečnosti, které jsou využitelné i v soukromém sektoru). V ČR platí povinnost uvolnit příslušníky aktivních záloh na povinná cvičení. Firmy i příslušníci AZ pak také získávají kompenzaci, která je ale velmi nízká a v případě firem obvykle nepokryje náklady na zaměstnance.

Současná podoba kurzů pro aktivní zálohy je zastaralá a nepřitahuje tolik účastníků, kolik by mohla. Mezi hlavními překážkami jsou požadavky na zdravotní způsobilost, náročnost a délka výcviku a nebo vnímání vojenského prostředí jako příliš striktního.

Loňský pilotní projekt – [čtyřtýdenní dobrovolný kurz pro středoškoláky](#) – ukázal, že kratší a specializovanější formáty mohou přilákat více zájemců. Podobné flexibilnější programy by mohly aktivní zálohy nabídnout i širší veřejnosti, a tím výrazně zvýšit svou kapacitu i rozmanitost.

Rozvoj civilních schopností a znalostí v oblasti civilní obrany

Inspirace např. z Lotyšska

V ČR nejsou častým úkazem rozsáhlá cvičení, která by zapojovala kromě státních složek i občanské organizace nebo jednotlivé občany, kteří by tak měli příležitost se seznámit s prvky civilní obrany a nebo se do ní přímo zapojit. Jednou z výjimek je každoroční cvičení ZÓNA, které simuluje havárii v jaderné elektrárně.

V kontrastu s tím jsou v Pobaltí a Skandinávii častější cvičení, jejíž zásadní součástí je v ČR méně výrazný [CIMIC](#) (*civil-military cooperation*). Příkladem může být např. lotyšské cvičení [Namejs](#), které je organizováno každoročně, a jehož součástí je úzká spolupráce s vybranými podniky a civilními skupinami. Dalším příkladem je mezinárodní kyberbezpečnostní cvičení *Locked Shields*, které probíhá v Estonsku, a do kterého jsou zapojeni také civilní organizace, především poskytovatelé internetového připojení.

IV. Příprava na budoucnost

Klíčovým prvkem připravenosti je schopnost kriticky přemýšlet o možných scénářích a budoucnosti. V náhlých krizích, při kterých zpravidla panuje vysoká nejistota, může být náročné nepropadnout apatii a nebo panice – oba tyto extrémy negativně ovlivňují jednání občanů. Tréninkem *“mindsetu připravenosti”* v době míru je těmto extrémům možné alespoň do určité míry předcházet.

Tento typ tréninku je leitmotivem téměř všech opatření, která jsou uvedena v této kapitole. Ze zahraničních zkušeností vyplývá, že je třeba, aby v tomto ohledu šel příkladem stát.

Neexistuje mnoho opatření, která by zdravý *“mindset připravenosti”* občanů úspěšně rozvíjela. Klíčové je vytvářet prostředí, kde není tento typ přemýšlení tabuizován. Příkladem může být, když veřejné i soukromé instituce začnou svými (interními i externími) aktivitami upozorňovat na připravenost a potenciální budoucí hrozby, případně na ně prakticky trénovat. Foresightové aktivity prováděné útvary, jako je například zmiňovaná finská Preparedness Unit, mohou být vhodným příspěvkem státu do přemýšlení o budoucnosti a mohou zásadně přispět ke změně perspektivy občanů.

Chceme-li být jako občané v budoucnu lépe připraveni, musíme být ochotni i schopni uvažovat o méně pravděpodobných či hůře představitelných scénářích – a aktivně je zahrnovat do svých plánů. To zahrnuje i rozvoj dovedností, které nám mohou pomoci čelit různým typům mimořádných událostí. Nejde nutně pouze o vyvolání pocitu naléhavosti, ale také posílení vědomí vlastní schopnosti včas a účinně jednat, například pomocí konkrétních poměrně univerzálních dovedností (např. první pomoc, efektivní komunikace, apod.).

Události, jako byly pandemie COVID-19 nebo invaze Ruska na Ukrajinu, nám ukázaly, jak důležité je systematicky pracovat s odhadováním pravděpodobností budoucích hrozeb. V obou případech existovaly varovné signály, přesto však došlo ke kolektivní kognitivní disonanci – zdráhání si připustit, že něco tak „nepředstavitelného“ se skutečně děje. Pokud nezačneme už dnes systematicky zpracovávat širší spektrum rizik a nebudeme jednat odvážně a komplexně, mezera mezi rostoucími hrozbami a naší připraveností se bude dále prohlubovat. Tuto mezeru institucím a potažmo občanům pomáhá zmenšovat *“strategický foresight”*.

Využívání foresightových metod

Inspirace např. z Finska, Singapuru, Japonska nebo Německa

Foresightové metody pomáhají vládám systematicky identifikovat možné budoucí výzvy a příležitosti, čímž zvyšují jejich schopnost předcházet krizím a lépe se připravit na nejistoty. Díky zapojení expertů i veřejnosti podporují strategické myšlení a zajišťují, že politiky budou odolnější a dlouhodobě udržitelné. Podrobná doporučení pro rozvoj, institucionalizaci, osvětu a vzdělávání v oblasti foresightu uvádíme v samostatné studii [Foresight v české veřejné správě](#).

Další zásadní aktivitou, kterou jde stát příkladem občanům, je systematické a veřejně komunikované budování strategických rezerv. To **vysílá občanům důležitý signál** (*“stát považuje připravenost za důležitou”*), a má potenciál výrazně posilovat kulturu připravenosti. Ve veřejné komunikaci je však potřeba **ošetřit riziko, že občané začnou na stát příliš spoléhat**. Pro tyto účely je třeba jasně definovat co lze a nelze od státu očekávat.

Proto je potřeba i vyšší míra koordinace při vytváření rezerv strategického zboží a materiálů ve spolupráci se soukromým sektorem – v případě krize taková spolupráce a vyšší míra zajištění strategických potřeb umožní zmírnit dopady narušení dodavatelských řetězců, které by mohly ohrozit stabilitu státu i podniků.

Budování strategických zásob a rezerv

Inspirace např. ze Švýcarska, Finska, Japonska

Švýcarský systém spolupracuje se soukromým sektorem prostřednictvím Federálního úřadu pro národní hospodářské zásoby ([FONES](#)), který zajišťuje zásoby a dodávky klíčového zboží a služeb pro švýcarské obyvatelstvo v případě vážných nedostatků. Ve Finsku spravuje povinné rezervy zahrnující potraviny, energie a farmaceutické produkty Agentura pro nouzové zásoby ([NESA](#)), která rovněž koordinuje připravenost veřejného i soukromého sektoru. Japonská organizace [JOGMEC](#) má široký mandát pro zabezpečení dodávek kritických minerálů, včetně strategického skladování, a spolupracuje s průmyslem za podpory vlády při financování zásob.

Závěr

Společenská připravenost představuje zásadní a dlouhodobě podceňovanou součást celkové schopnosti státu čelit krizím. To se však postupně mění. Efektivní reakce na mimořádné události, ať už jde o pandemii, kybernetické útoky, klimatické katastrofy nebo vojenské hrozby, závisí nejen na připravenosti státních institucí, ale také na schopnosti celé společnosti se adaptovat, spolupracovat a převzít odpovědnost.

Zahraniční příklady ukazují, že v zemích, kde stát aktivně pracuje na zvyšování občanské angažovanosti, podporuje úzkou spolupráci napříč akademickou, občanskou, nevládní, soukromou a státní sférou, a pěstuje kulturu připravenosti, je výsledkem odolnější a flexibilnější společnost. Státy jako je Finsko, Estonsko nebo Švédsko systematicky posilují důvěru mezi státem a občany, vzdělávají veřejnost, podporují soběstačnost domácností a rozvíjejí dobrovolné struktury, které doplňují státní kapacity, jenž na řadu komplexních mimořádných událostí samy o sobě stačit nemohou. Tento přístup umožňuje lépe a dříve předvídat rizika, například pomocí strategického foresightu, a zvýšit míru společenské koheze.

Česká republika se zatím nachází v přechodové fázi. Chybějící koordinace mezi institucemi, nízká důvěra v politiky a opatrný přístup k zapojování veřejnosti oslabují připravenost v klíčových oblastech. Zároveň ale existují náznaky pozitivních změn – v nových strategických dokumentech se zvyšuje důraz kladený na prvky tzv. *whole-of-society* přístupu, stát podporuje trénink občanů, zavádí digitální a komunikační nástroje, připravuje také plány a úlohy pro různé části společnosti, nově především se zaměřením na ozbrojený konflikt.

Zásadním krokem vpřed je změna přístupu a uvědomění, že bez podpory a aktivního zapojení celé společnosti stát sám krizím dlouhodobě čelit nedokáže. Nutné jsou jasné signály toho, že připravenost není státem považována čistě za úlohu institucí, ale společným úsilím všech aktérů – od samospráv, škol, firem a nevládních organizací, až po jednotlivé občany. Stát by měl jít příkladem, vytvářet prostor a zapojovat nástroje pro participaci veřejnosti a systematicky pracovat na tom, aby připravenost byla nejen strategickou prioritou, ale i běžnou součástí každodenní kultury.

Další práce tak tkví v obnově důvěry mezi občany a institucemi, širokou komunikací státu tak, aby se utlumila představa, že je jediným garantem bezpečnosti, a v přebrání odpovědnosti občany samotnými.

Zdroje

Aleksa, K. (Ed.). (2015). *What you should know: Practical advice for emergencies and war.* Ministry of National Defence of the Republic of Lithuania.

<https://lt72.lt/wp-content/uploads/2020/12/katurimezinotipraktiniaipatarimaienel.pdf>

Alerts.in.ua. (n.d.). Air raid alert map of Ukraine. <https://alerts.in.ua/en>

Beredskabsstyrelsen. (n.d.). Prepared for crises. <https://www.brs.dk/en/prepared/>

Binnendijk, A., & Kepe, M. (2021). *Civilian-Based Resistance in the Baltic States: Historical Precedents and Current Capabilities.* RAND Corporation

Boudová, S., Tomášek, V., & Halbová, B. (2023). *Národní zpráva PISA 2022: Matematická, čtenářská a přírodovědná gramotnost.* Česká školní inspekce.

[https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2023_p%C5%99%C3%ADlohy/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20%C5%A1et%C5%99en%C3%AD/PISA_2022_e-verze-9.pdf:contentReference\[oaicite:5\]{index=5}](https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2023_p%C5%99%C3%ADlohy/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20%C5%A1et%C5%99en%C3%AD/PISA_2022_e-verze-9.pdf:contentReference[oaicite:5]{index=5})

Broda, E., & Strömbäck, J. (2024). *Misinformation, Disinformation, and Fake News: Lessons from an Interdisciplinary, Systematic Literature Review.* Annals of the International Communication Association, Volume 48, Issue 2, June 2024, Pages 139–166

Central European Digital Media Observatory. (2024). *22. vlna CEDMO Trends očima Medianu.*

<https://cedmohub.eu/cs/cedmo-trends-22-vlna-ocima-medianu/>

Central European Digital Media Observatory. (2024). *Jaké jsou trendy ve vývoji dezinformačních narativů v Česku a na Slovensku za první čtvrtletí roku 2024?*

<https://cedmohub.eu/cs/jake-jsou-trendy-ve-vyvoji-dezinformacnich-narativu-v-cesku-a-na-slovensku-za-prvni-ctvrtleti-roku-2024/>

České priority. (2022). *Foresight v české veřejné správě a zahraničí.*

<https://www.ceskepriority.cz/files/institucionalizace-foresightu-zahranicni-zkusenosti-a-implementace-v-cesku.pdf>

České priority. (2021). *Megatrendy a velké společenské výzvy.* <https://www.megatrendy.cz/>

České priority. (2022). *Metodická příručka foresightu.* <https://www.ceskepriority.cz/foresight#prirucka>

České priority. (2024). *Připravenost.* <https://www.ceskepriority.cz/pripravenost>

Dipartimento della Protezione Civile. (n.d.). *Io non rischio: Buone pratiche di Protezione Civile.*

<https://iononrischio.protezionecivile.it/>

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (n.d.). *Sikker hverdag.*

<https://www.dsb.no/sikkerhverdag/>

Dvořáková, M. (2025). *Letošní dobrovolné vojenské cvičení pro středoškoláky bude u sedmi jednotek.* Armáda ČR.

<https://acr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/letosni-dobrovolne-vojenske-cviceni-pro-stredoskolaky-bude-u-sedmi-jednotek-256753/>

e-Estonia. (2024). *What is e-education?* <https://e-estonia.com/what-is-e-education/>

Engholm, A. & Kristoffersson, I. (2024). *Managing Deep Uncertainty in Planning for Sustainable Transport.* KTH Royal Institute of Technology.

<https://kth.diva-portal.org/smash/get/diva2:1837982/FULLTEXT01.pdf>

Estrela, M., Semedo, G., Roque, F., Ferreira, P. L., Herdeiro, M. T. (2023). *Sociodemographic determinants of digital health literacy: A systematic review and meta-analysis.* International Journal of Medical Informatics, Volume 177

Evropská komise. (2022). *The 2022 Code of Practice on Disinformation.*

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation>

Evropská komise. (2024). *Europeans believe they need more information to prepare for emergencies, a recent Eurobarometer survey shows.*

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_4902

Evropská komise. (2024). *Safer together: A path towards a fully prepared Union.*

https://commission.europa.eu/topics/defence/safer-together-path-towards-fully-prepared-union_en

Evropská komise. (2024). *The Draghi report on EU competitiveness.*

https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en

Evropská komise. (2025). *EU Preparedness Union Strategy to prevent and react to emerging threats and crises.* https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_856

Evropská komise. (n.d.). *Competence Centre on Foresight.* Knowledge4Policy.

https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight_en

Evropská komise. (n.d.). *The Digital Services Act package.*

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act-package>

Estonian Defence League. (n.d.). *Estonian Defence League.* <https://www.kaitseliit.ee/en>

Eurobarometer. (2024). *Disaster risk awareness and preparedness of the EU population - Czechia.*

<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3228>

Federal Office for National Economic Supply (FONES). (n.d.). *About us.* Swiss Federal Administration. <https://www.bwl.admin.ch/en>

Hanson, A. (2023). *Project LIMinal: Strengthening anticipatory innovation governance in Lithuania, Italy and Malta.* OECD Observatory of Public Sector Innovation. <https://oecd-opsi.org/blog/project-liminal/>

Hasičský záchranný sbor. (2020). *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030.* <https://hzscr.gov.cz/soubor/koncepce-oob-2025-2030-pdf.aspx>

Chen, G., & Mustafa, H. (2022). *Systematic review of the relationship between trust in government and rumor-related behavior during the COVID-19.* Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH), 7(8)

iROZHLAS. (2021). *„Nedají na nás.“ Semantic Visions ukončí spolupráci s vládou, proti dezinformacím bude bojovat v USA.* https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nedaji-na-nas-semantic-vision-spoluprace-vlada-ministerstvo-z-dravotnictvi_2102081223_vis

Japan Organization for Metals and Energy Security. (n.d.). *JOGMEC: Japan Organization for Metals and Energy Security.* <https://www.jogmec.go.jp/english/>

Kuma Academy. (n.d.). *About About Kuma Academy.* <https://kuma-academy.org/about?lang=en>

Lessenski, M. (2023). *Media Literacy Index 2023: Measuring Vulnerability of Societies to Disinformation.* Open Society Institute – Sofia. <https://osis.bg/wp-content/uploads/2023/06/MLI-report-in-English-22.06.pdf>

LetsData. (n.d.). *Early discovery and response coordination to media anomalies.* <https://letsdata.net/>

Lu, C., Hu, B., Bao, M.-M., Wang, C., Bi, C., & Ju, X.-D. (2024). *Can media literacy intervention improve fake news credibility assessment? A meta-analysis.* Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 27(4), 240–252

Ministerstvo obrany České republiky. (2025). *Koncepce přípravy občanů k obraně státu 2025–2030.* https://mocr.mo.gov.cz/assets/informacni-servis/zpravodajstvi/koncepce-pokos-2025-2030_final.pdf

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. (2024). *REACT-EU: 28,5 miliardy korun na posílení připravenosti Česka na krizové situace.* <https://mmr.gov.cz/cs/ostatni/web/novinky/react-eu-28,5-miliardy-korun-na-posileni-pripraven>

Ministerstvo vnitra České republiky. (2023). *Krizový informační tým Ministerstva vnitra.* <https://mv.gov.cz/clanek/krizovy-informacni-tym-ministerstva-vnitra.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Ministerstvo vnitra České republiky. (2023). *Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně.*

<https://mv.gov.cz/chh/clanek/analyza-pripravenosti-ceske-republiky-celit-zavazne-dezinformacni-vlne.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. (2025). *Centrum proti hybridním hrozbám.*

<https://mv.gov.cz/chh/>

Ministry of Defence. (2015). *Defence Employer Recognition Scheme.*

<https://www.gov.uk/government/publications/defence-employer-recognition-scheme>

Ministry of Defence of the Republic of Latvia. (2022). *What to do in case of a crisis.*

<https://www.jelgava.lv/wp-content/uploads/2023/06/72hours.pdf>

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2024). *Om krisen eller kriget kommer.*

<https://www.msb.se/sv/publikationer/om-krisen-eller-kriget-kommer/>

National Armed Forces. (2024). *Comprehensive national defense exercise "Namejs 2024" are taking place in Latvia.*

<https://www.mil.lv/en/news/comprehensive-national-defense-exercise-namejs-2024-are-taking-place-latvia>

National Crisis Centre. (n.d.). *BE-Alert: Belgium's public warning system.*

<https://www.be-alert.be/en>

National Defence Training Association of Finland. (n.d.). *Voluntary defence training in Finland.* <https://mpk.fi/en/>

National Emergency Supply Agency. (n.d.). *The National Emergency Supply Agency.* Finnish Government.

<https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/en/organisation/the-national-emergency-supply-agency>

Národní ústav pro vzdělávání. (2018). *Digitální gramotnost v novém finském národním kurikulu.*

<https://provzdelavani.nuv.cz/clanky/ze-zahranici/digitalni-gramotnost-v-novem-finskem-narodnim-kurikulu>

Nejvyšší kontrolní úřad. (2024). *Výroční zpráva NKÚ: Česko není dostatečně připraveno na krizi.*

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/vyrocní-zprava-nku:-cesko-neni-dostatecne-pripraveno-na-krize-id13888/>

Niinistö, S. (2024). *Safer Together – Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness.* European Commission.

https://commission.europa.eu/document/5bb2881f-9e29-42f2-8b77-8739b19d047c_en

OECD (2024). *Survey on Drivers of Trust in Public Institutions 2024 - Country Notes: Czechia.*

https://www.oecd.org/en/publications/oecd-survey-on-drivers-of-trust-in-public-institutions-2024-results-country-notes_a8004759-en/czechia_54847e53-en.html

Office of the Seimas of the Republic of Lithuania. (2024). *State Progress Strategy: Lithuania's Vision for the Future 'Lithuania 2050'.* https://www.lrs.lt/sip/getFile3?p_fid=83423

Prime Minister's Office. (n.d.). *Preparedness Unit.* Finnish Government.

<https://valtioneuvosto.fi/en/prime-ministers-office/management-and-organisation/preparedness-unit>

RAND Corporation. (n.d.). *Case studies.* In *Water planning for the uncertain future.*

<https://www.rand.org/pubs/tools/TL320/tool/case-studies.html>

Security Committee. (n.d.). *National defence courses.* Finnish Government.

<https://turvallisuuksomitea.fi/en/cooperation/national-defence-courses/>

Semantic Visions. (n.d.). *Semantic Visions.* <https://www.semantic-visions.com/>

Scharfbillig, M., Smillie, L., Mair, D., Sienkiewicz, M., Keimer, J., Pinho Dos Santos, R., Vinagreiro Alves, H., Vecchione, E., Scheunemann L. (2021). *Values and Identities - a policymaker's guide.* EUR 30800 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Skkysio. (n.d.). *O nás.* Ministerstvo obrany České republiky. <https://skkysio.mo.gov.cz/o-nas>

Spolu silněji. (2020). *Závěry expertního týmu ke včasné připravenosti a zvládnutí krizí.* Pro bezpečnou budoucnost. <https://www.spolusilnejsi.cz/files/zavery-expertniho-tymu.pdf>

STEM. (2022). *Dezinformace ohrožují naši bezpečnost, myslí si Češi. Většina souhlasí s omezováním dezinformačních zdrojů.*

<https://www.stem.cz/dezinformace-ohrozuj-nasi-bezpecnost-mysli-si-cesi-vetsina-souhlas-s-omezovanim-dezinformacnich-zdroju/>

Suomi.fi. (n.d.). *Preparing for incidents and crises.* Digital and Population Data Services Agency.

<https://www.suomi.fi/guides/preparedness>

Úřad vlády České republiky. (2024). *Ve Strakově akademii jednala Bezpečnostní rada státu.*

<https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/tiskove-zpravy/ve-strakove-akademii-jednala-bezpecnostni-rada-statu-216560/>

Wikipedia contributors. (2025). *Diia.* Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/wiki/Diia>